

РОЗВИТОК НЕТРАДИЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ЗА ОСТАННІ РОКИ

Нетрадиційні банківські послуги – це важлива і невід’ємна складова діяльності сучасних комерційних банків в усьому світі. Надання даних послуг і їх асортимент – запорука успішності та конкурентоздатності комерційного банку, окрім того – це розширення ринку збуту своїх послуг, отримання додаткового прибутку для банку та диверсифікація його фінансових ризиків.

До нетрадиційних для банків України операцій та послуг можна віднести: лізинг, факторинг, довірчі (трастові) послуги, операції з дорогоцінними металами, гарантійні, посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги, фінансовий інжиніринг.

Ринок лізингу в Україні на даний момент повільно відновлюється після різкого зменшення кількості лізингових угод на 42% у 2015 році. На початку 2017 року кількість нових укладених договорів збільшилася в 2,2 рази, а обсяг усіх договорів сягнув 12,8 млрд грн станом на 1 січня 2018 року. На початку 2018 року кількість лізингових договорів в Україні становила 50% від рівня 2013 року, тоді як загальна вартість цих договорів зменшилася втричі. [1]

На українському ринку найбільше користуються лізингом дві галузі - транспортна та сільське господарство. Найбільший потенціал для проникнення лізингу в Україні мають такі нові сегменти економіки, як ІТ, медицина (медичне обладнання), дорожнє будівництво, логістика, нерухомість, інфраструктура, переробка відходів, альтернативна та відновлювальна енергетика.

В багатьох країнах широко використовується міжнародний факторинг, тоді як в Україні він майже відсутній. Такі популярні його види, як купівля рахунків з дисконтом та оплата їх факторів (банку), обслуговування банком усіх операцій обліку продажів компаній з веденням рахунків їхніх дебіторів і поданням докладних звітів, надання гарантій повної оплати товару навіть тоді, коли покупець прострочить або не сплатить борг, в Україні практикувалися рідко. Як правило, клієнти надають перевагу такому обслуговуванню, коли банк купує рахунки дебіторів із дисконтом, одержуючи платіж на свою користь. У разі відступлення прав вимоги боргу

банку передається вексель. Таким чином, факторинг поступово перетворювався на операцію з обліку векселя.

Далеко не досконалий і повільно розвивається в Україні й ринок форфейтингу - операції з придбання фінансовим агентом, що зветься форфейтор, комерційного зобов'язання позичальника, яким виступає покупець/імпортер, перед кредитором (продавцем/експортером). Як правило, в Україні форфейтингове фінансування носить середньо-строковий характер і призначене для експортерів товарів, таких як машини, транспортні засоби та обладнання, послуг капітального призначення (будівництво промислових та інфраструктурних об'єктів за кордоном) і рішень у галузі інформаційних технологій.

Таким чином можна відмітити, що взагалі нетрадиційні операції та послуги мають повільний темп розвитку і не достатньо ще поширені в Україні. Перешкодами цьому є низка факторів, таких як: обмеженість фінансування галузей в Україні; відсутність сучасної сприятливої узгодженої законодавчої бази та відсутність спеціальних податкових стимулів; слабкий рівень бізнес-планування; високий відсоток обслуговування порівняно із зарубіжною практикою (у розвинених країнах вартість факторингу становить в середньому 1,5 – 2% від суми постачання, а в Україні – до 30 – 50% від зазначеної суми); недостатня обізнаність менеджерів, економістів та керівників з факторингом як економічним інструментом тощо. Для покращення та поживлення розвитку нетрадиційних операцій та послуг необхідно вирішити ряд цих проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фінансовий лізинг в Україні: поточний стан та перспективи розвитку / 2018 р. / [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2541156-finansovij-lizing-v-ukraini-potocnij-stand-ta-perspektivi-rozvitku.html>
2. Дерев'янюк С.І./Факторинг в Україні: стан та перспективи розвитку / 2020 р. / [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/339040217_factoring_v_ukraini_stand_ta_perspektivi_rozvitku
3. Хома І.Б., Данилів І.Л./Особливості використання та вдосконалення форфейтингу в Україні на основі міжнародного досвіду / 2018 р. / [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/5_10_uk/70.pdf